

MỤC LỤC

1. Lí do chọn đề tài	02
2. Mục đích nghiên cứu	03
3. Thời gian địa điểm	03
4. Đóng góp mới về thực tiễn	03
II. PHẦN NỘI DUNG	
1. Cơ sở lí luận	04
2. Thực trạng của vấn đề	05
3. Vấn đề tổ chức hoạt động khởi động tiết học tạo hứng thú cho học sinh trong môn Địa lí	06
4. Kết quả	16
5. Rút ra bài học kinh nghiệm	16
III. PHẦN KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ	
1. Kết luận	18
2. Kiến nghị	18
IV. TÀI LIỆU THAM KHẢO – PHỤ LỤC	
V. NHẬN XÉT CỦA HỘI ĐỒNG CHẤM SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM	20

I. PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Chúng ta thường bắt đầu giờ học của mình như thế nào? Đứng trước lớp và khép hai chân hình chữ V, tay trái đặt lên long bàn tay phải, nở một nụ cười và bắt đầu một bài giảng theo cách thông thường với cách đặt vấn đề theo cách của bạn. Đúng, bạn chẳng có gì sai cả, và điều bạn làm là đúng. Nhưng điều đó còn chưa đủ, vì chẳng hành trình của công việc học tập này còn phải hướng đến một đối tượng quan trọng khác là học sinh. Khi bạn làm như vậy, bạn giới thiệu bài học theo logic của bạn, nhưng học sinh thì không cảm nhận được điều đó. Học sinh của chúng ta có thể cảm thấy chán nản ngay từ những giây phút đầu tiên, hoặc có nhiều học sinh không dám phản ứng và tỏ thái độ nhưng tâm trí chúng thì đã vượt ra ngoài không gian lớp học để ngao du đến một miền tưởng tượng nào xa lắm. Và thế là, mặc dù học sinh có mặt cùng chúng ta trong lớp học nhưng chúng không hề “hiện diện trọn vẹn” rằng “thân thể ở trong lao nhưng mà tinh thần ở ngoài lao”. Và chẳng nói thì thầy cô cũng hiểu rằng, việc học chỉ là cuộc đối thoại nhàm tẻ giữa giáo viên và chính họ, đó là một cuộc đối thoại nội tâm, là một chương trình phát thanh mà khán giả chẳng muốn để tâm.

Trong tình hình thực tế hiện nay, các thầy cô giáo đều hướng đến việc đổi mới trong hoạt động hình thành kiến thức là chủ yếu, mà chưa quan tâm đúng mức tới hoạt động khởi động cũng như vai trò của khởi động trong việc định hướng tiết dạy, tạo tâm lý tích cực cho học sinh để các em thực sự hứng thú, sẵn sàng, chủ động và tích cực khai thác, khám phá kiến thức mới nhằm đạt được mục tiêu giáo dục đề ra về kiến thức, kỹ năng và những năng lực cần hình thành cho học sinh sau mỗi tiết học.

Vì vậy, trong quá trình tìm hiểu và nghiên cứu các hoạt động tổ chức một tiết học, tôi nhận thấy tầm quan trọng của hoạt động khởi động có ảnh hưởng lớn đến toàn bộ tiến trình tiết dạy, ảnh hưởng lớn đến việc chủ động sẵn sàng tiếp nhận và thực hiện nhiệm vụ học tập của học sinh; Do đó trong năm học 2019-2020 tôi đã nghiên cứu và đưa ra đề tài **“Đa dạng các hình thức tổ chức khởi động tiết học tạo hứng thú cho**

học sinh trong môn Địa lí lớp 9” nhằm nâng cao hiệu quả đổi mới trong dạy học Địa lí theo hướng tích cực và sáng tạo của học sinh.

2. Mục đích nghiên cứu.

Phương pháp, hình thức tổ chức giảng dạy khoa học, phù hợp sẽ tạo điều kiện để giáo viên, và người học phát huy hết khả năng của mình trong việc truyền đạt, lĩnh hội kiến thức và phát triển tư duy. Một phương pháp giảng dạy khoa học sẽ làm thay đổi vai trò của người thầy đồng thời tạo nên sự hứng thú, say mê và sáng tạo của người học.

Chính vì vậy việc đề xuất các giải pháp đổi mới trong tổ chức hoạt động khởi động ở các tiết dạy Địa Lý trong trường THCS nói chung và Địa lí lớp 9 nói riêng nhằm nâng cao hiệu quả dạy học theo hướng tích cực và hình thành năng lực cho học sinh.

3. Thời gian địa điểm.

- Thời gian nghiên cứu: Từ tháng 9 năm 2019 đến tháng 5 năm 2020.
- HS các lớp

4. Đóng góp mới về mặt thực tiễn.

Sáng kiến với các giải pháp được trình bày có nhiều điểm khác, mới so với các giải pháp cũ trước đây:

- Lấy lý luận dạy học hiện đại làm cơ sở.
- Dựa vào tâm lý học hiện đại.
- Đáp ứng được mục tiêu dạy học.
- Hướng tới mọi đối tượng học sinh.
- Được chuẩn bị kỹ càng trước giờ học.
- Tạo được hứng thú học tập cho học sinh.

* Sáng kiến được áp dụng lần đầu thực tiễn tại đơn vị bắt đầu từ đầu năm học 2019-2020; ưu điểm nổi bật của sáng kiến là:

Giúp học sinh tập trung và chú ý, hiện diện 100% trong không gian lớp học, trong từng khoảnh khắc.

Cho phép giáo viên giới thiệu bài học một cách nhẹ nhàng và hấp dẫn nhất.

Giúp học sinh có cơ hội làm quen với các thuật ngữ, từ khóa ngay từ khi bắt đầu bài học!

Giúp giáo viên sử dụng thời gian một cách hiệu quả hơn.

Nó tạo sự hứng thú lôi cuốn học sinh ngay từ đầu bài học, chuẩn bị tâm thế sẵn sàng thực hiện các nhiệm vụ học tập một cách hiệu quả và sáng tạo nhất

II. PHẦN NỘI DUNG

1. Cơ sở lí luận

1.1. Quan niệm về hoạt động khởi động.

Khởi động là hoạt động đầu tiên, hoạt động này nhằm giúp học sinh huy động những kiến thức, kĩ năng, kinh nghiệm của bản thân về các vấn đề có nội dung liên quan đến bài học mới. Hoạt động khởi động sẽ kích thích tính tò mò, sự hứng thú, tâm thế của học sinh ngay từ đầu tiết học.

Hoạt động khởi động thường được tổ chức thông qua hoạt động cá nhân hoặc hoạt động nhóm sẽ kích thích sự sáng tạo, giúp học sinh hình thành năng lực hợp tác, tinh thần học hỏi, giúp đỡ nhau khi thực hiện nhiệm vụ. Chuẩn bị phần khởi động như thế nào cho hiệu quả phải dựa vào nội dung bài, đối tượng học sinh và cả điều kiện của giáo viên.

Như vậy có thể hiểu, hoạt động này chưa đòi hỏi sự tư duy cao, không quá coi trọng về vấn đề kiến thức mà chủ yếu là tạo tâm thế tốt nhất cho các em nhập cuộc, lôi kéo các em có hứng thú với các hoạt động phía sau đó.

1.2. Vai trò của hoạt động khởi động trong tiết học

Hoạt động khởi động đóng vai trò quan trọng trong giờ học. Nó là hoạt động khởi đầu nên có tác động đến cảm xúc, trí tuệ của người học trong toàn tiết học. Nếu tổ chức tốt hoạt động này sẽ tạo ra một tâm lý hưng phấn, tự nhiên để lôi kéo học sinh vào giờ học. Hơn nữa, nếu càng đa dạng thì sẽ luôn tạo nên những bất ngờ thú vị cho học sinh. Vì thế người học sẽ không còn cảm giác mệt mỏi, nhàm chán, nặng nề, lo lắng như khi giáo viên kiểm tra bài cũ. Các em sẽ được thoải mái tham gia vào hoạt động học tập mà không hề hay biết. Giờ học cũng bớt sự căng thẳng khô khan.

1.3. Những nguyên tắc khi tổ chức hoạt động khởi động tiết học

1.3.1. Xác định mục tiêu khởi động

Việc thay đổi hình thức khởi động từ việc chỉ dùng một vài câu để dẫn dắt vào bài thay bằng việc tổ chức khởi động thành một hoạt động để học sinh được tham gia trực tiếp giải quyết vấn đề khởi động; Hoạt động khởi động phải xác định rõ mục tiêu cần đạt, phương pháp và kỹ thuật tổ chức, phương tiện cần dùng; chuyển giao nhiệm vụ cho học sinh một cách rõ ràng. Nhiệm vụ khi chuyển giao cho học sinh trong hoạt động khởi động cần kiểm kê lại kiến thức của học sinh (xem học sinh đã có được kiến thức gì liên

quan đến bài học), tạo hứng thú cho học sinh, tạo ra tình huống có vấn đề để dẫn dắt HS vào phần hình thành kiến thức mới.

1.3.2. Kỹ thuật cơ bản khi xây dựng hoạt động khởi động

Với phương pháp dạy học truyền thống, khởi động chỉ bằng một vài câu dẫn nhập nên không mất nhiều thời gian.

Với hình thức đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của học sinh, do đó khởi động cần tổ chức thành hoạt động để học sinh trực tiếp tham gia nên sẽ cần lượng thời gian nhiều hơn. Vì vậy khi xây dựng kịch bản cho hoạt động khởi động, giáo viên cần lưu ý không lấy những nội dung không thiết thực với bài học, tránh lấy những nội dung mang tính chất minh họa mà cần cụ thể: sử dụng nội dung bài học để khởi động, sao cho trong khởi động sẽ bao quát được nội dung bài học, qua đó giúp GV biết được học sinh đã có kiến thức gì trong bài mới và chưa biết gì để khai thác sâu vào những nội dung học sinh chưa biết (điều này có thể sẽ khác nhau ở từng lớp nên giáo viên cần có sự điều chỉnh kịp thời để phù hợp với đối tượng học sinh ở các lớp).

Hoạt động khởi động là bước “ thực hiện các động tác nhẹ trước khi thực hiện công việc” nên việc khởi động cũng cần nhẹ và sinh động để tạo sự hấp dẫn cho học sinh. Việc đặt câu hỏi hay tình huống khởi động cần chú ý tạo được hứng thú cho học sinh: để học sinh được thực hiện nhiệm vụ, được tham gia trả lời câu hỏi hoặc tham gia vào các tình huống khởi động. Câu hỏi/tình huống đưa ra ở phần này cũng cần có nhiều mức độ trong đó nhất thiết phải có câu dễ học sinh nào cũng có thể trả lời được. khi các em trả lời được sẽ phần nào sẽ cảm thấy vui vẻ, thích thú để tạo tâm lý tốt khi vào bài học. Ở mỗi hoạt động khởi động đều xuất phát từ nội dung bài học, nhưng nếu tình huống nào đưa ra học sinh cũng giải quyết được thì các em sẽ không có hứng thú tìm hiểu kiến thức mới, không kích thích được trí tò mò và nhu cầu học tập một cách chủ động và tích cực của các em.

Khi áp dụng tổ chức hoạt động khởi động cho 1 tiết học ở nhiều lớp thì GVBM nên lưu ý: Kế hoạch hoạt động đã xây dựng cần có sự điều chỉnh cho phù hợp với đặc điểm học sinh của từng lớp; tránh việc xây dựng 1 tình huống cố định dùng chung cho tất cả các lớp trong cùng một khối.

Phương án xây dựng tình huống khởi động giữa các tiết, các bài học nên có sự đổi mới về hình thức, phương pháp; tránh sự nhàm chán cho học sinh khi tiết học nào

cũng tổ chức hoạt động khởi động theo kiểu “đến hẹn lại lên” với các bước tuần tự như nhau.

2. Thực trạng của vấn đề

2.1. Về phía giáo viên

Trước những định hướng đổi mới của Đảng, nhà nước và của ngành về dạy học phát huy tính tích cực và sáng tạo của học sinh; cơ bản giáo viên trường..... nói chung và GVBM Địa Lý nói riêng đã có tinh thần đổi mới phương pháp dạy học theo hướng lấy học sinh làm trung tâm, phát huy tính tích cực của các em. Tuy nhiên sự quan tâm đổi mới chưa nhiều, chưa thực sự đi vào chiều sâu; đôi khi còn qua loa, hình thức. Việc thực hiện tiết dạy của giáo viên vẫn còn theo hình thức cũ: nặng về lý thuyết, thiếu đi tính hấp dẫn, lôi cuốn học sinh ngay từ hoạt động vào bài; giáo viên còn xem nhẹ việc dẫn dắt vào bài mà chủ yếu dành thời gian cho việc tìm hiểu kiến thức mới dẫn đến tiết học khô khan, học sinh thụ động trong việc tiếp thu kiến thức.

Một tiết dạy thu hút được sự chú ý, kích thích được sự tò mò tìm hiểu của học sinh phải xuất phát ngay từ đầu tiết dạy để tạo nên hứng thú học tập cho học sinh trong suốt quá trình diễn ra tiết học. Tuy nhiên trên thực tế, cá nhân tôi (ở các năm học trước) và hầu hết giáo viên khi thiết kế kế hoạch dạy học thường chỉ làm theo hình thức giới thiệu qua một chút đề vào bài, như vậy sẽ tiết kiệm được nhiều thời gian dành cho hoạt động khai thác kiến thức mới, không lo lắng nhiều về vấn đề thiếu thời gian, chày giáo án... do đó tiết học tương đối khô khan, thiên về lý thuyết và giảng giảng mà thiếu đi sự hợp tác tích cực của học sinh; ngay từ bước vào bài học sinh đã có tâm lý thụ động chờ giáo viên dẫn dắt nội dung và truyền thụ một chiều, từ đó sẽ khó tạo tâm lý để các em sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ một cách tích cực ở các hoạt động tiếp theo của bài học.

2.2. Về phía học sinh

Tâm lý chung của nhiều em học sinh lớp 9 vẫn coi bộ môn Địa lí là môn phụ, vì vậy ít dành sự quan tâm đến môn học này cả trên lớp cũng như ở nhà. Các em chủ yếu quan tâm và tập trung nhiều vào các bộ môn toán, ngữ văn, ngoại ngữ... Và chưa thực sự hứng thú với tiết học Địa lí nên hiệu quả giáo dục chưa cao, chưa phát huy được tính tích cực chủ động của học sinh trong giờ học, việc tiếp thu bài còn mang tính chất bị động.

Khi vào tiết học thì quá trình dẫn dắt và định hướng bài học của giáo viên còn khô khan, chưa tạo được sự hứng thú để thu hút các em vào bài học; việc truyền thụ kiến thức của giáo viên còn nặng về lý thuyết, nội dung thiếu sinh động, hấp dẫn nên càng làm cho các em ít có sự quan tâm đối với bộ môn này hơn.

Vì vậy, tôi nhận thấy vai trò của việc đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tích cực, phát huy tính sáng tạo của học sinh là rất quan trọng, và việc đổi mới cần được quan tâm, chú trọng thực hiện ngay từ khâu vào bài để bài học sinh động, hấp dẫn và lôi cuốn hơn đối với học sinh, từ đó hiệu quả giáo dục bộ môn cũng được nâng cao và sẽ khơi gợi nên tình yêu của các em đối với bộ môn Địa lí trong nhà trường nói chung và bộ môn Địa lí 9 nói riêng.

3. Vấn đề tổ chức hoạt động khởi động tiết học tạo hứng thú cho học sinh trong môn Địa lí lớp 9

3.1. Hoạt động khởi động trong một tiết học

Một tiết học được coi là một chuỗi các hoạt động diễn ra trong thời gian 45 phút đối với bậc THCS. Trong đó bao gồm các hoạt động của Thầy và hoạt động của Trò một cách nhịp nhàng để hình thành được kiến thức, kĩ năng, năng lực và phẩm chất cần thiết đảm bảo mục tiêu bài học.

Hoạt động khởi động (tạo tình huống xuất phát) rất cần thiết trong dạy học nhằm phát triển năng lực tư duy, nêu và giải quyết vấn đề cho học sinh. Hoạt động này cần tạo ra được những tình huống, những vấn đề mà ở đó người học phải huy động tất cả các kiến thức hiện có, những kinh nghiệm, vốn sống của mình để cố gắng nhìn nhận và giải quyết theo cách riêng của mình. Một hoạt động khởi động hiệu quả sẽ có tác dụng tích cực trong việc kích thích trí tò mò, khơi dậy hứng thú của học sinh, tạo tâm thế và định hướng nội dung học tập cho các em

3.2. Một số hình thức tổ chức hoạt động khởi động tiết học Địa lí

- Khởi động tiết học bằng một đoạn video, hình ảnh có liên quan đến nội dung bài học.
- Khởi động tiết học bằng một trò chơi: giáo viên thường chọn cho mình hình thức khởi động bằng cách tổ chức các trò chơi nhanh như: Đuổi hình bắt chữ, Giải ô chữ, Ngôi sao may mắn, vòng quay kì diệu, đồ vui...Trò chơi giúp cho hoạt động dạy học trở nên sôi nổi, cuốn hút, giúp học sinh rèn luyện sự mạnh dạn, tự tin, khả năng phản xạ nhanh,

sự sáng tạo, nâng cao tinh thần đoàn kết và sự tương tác giữa học sinh với học sinh, học sinh với giáo viên...

- Khởi động bằng các bài tập hay câu hỏi tình huống, các bài ca dao, tục ngữ tạo sự kết nối giữa nội dung bài học và sự trải nghiệm thực tế của học sinh: Các câu hỏi trong phần khởi động có thể chỉ là một tình huống để cho học sinh phát hiện hay huy động vốn hiểu biết của mình để giải quyết tình huống ấy. Các vấn đề hay câu hỏi được đưa ra sẽ giúp học sinh phát triển tư duy, xâu chuỗi vấn đề một cách mạch lạc đồng thời tạo hứng thú cho học sinh vào tiết học mới để khám phá vấn đề còn đang bỏ ngỏ.

3.3. Một số lưu ý khi tổ chức hoạt động khởi động tiết học Địa lí

Hoạt động khởi động phải xác định rõ mục tiêu cần đạt, phương pháp và kỹ thuật tổ chức, phương tiện cần dùng; chuyển giao nhiệm vụ cho học sinh một cách rõ ràng. Nhiệm vụ khi chuyển giao cho học sinh trong hoạt động khởi động cần kiểm kê lại kiến thức của học sinh (xem học sinh đã có được kiến thức gì liên quan đến bài học), tạo hứng thú cho học sinh, tạo ra tình huống có vấn đề để dẫn dắt HS vào phần hình thành kiến thức mới. Mỗi hoạt động khởi động trong giờ học Địa lí cũng giống như món ăn khai vị trong một bữa tiệc, nó sẽ quyết định đến thành công của giờ học rất nhiều và sẽ tạo tâm thế chủ động cho HS khi vào tiết học.

3.4. Triển khai thực hiện việc đa dạng các hình thức tổ chức khởi động tiết học tạo hứng thú cho học trong một số tiết học cụ thể của môn Địa lí lớp 9

3.4.1. Khởi động tiết học bằng một đoạn video, hình ảnh có liên quan đến nội dung bài học.

VÍ DỤ 1

BÀI 6: SỰ PHÁT TRIỂN NỀN KINH TẾ VIỆT NAM

A. Hoạt động khởi động (3 phút)

1. Mục tiêu

- Giúp cho HS có những hiểu biết cần thiết về xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế, những thành tựu, khó khăn và thách thức trong quá trình phát triển kinh tế xã hội nước ta, từ đó tạo hứng thú để tìm hiểu sự phát triển nền kinh tế Việt Nam.

- Định hướng nội dung bài học.

2. Phương pháp/kỹ thuật dạy học

- Đàm thoại
- HS làm việc cá nhân

3. Phương tiện

- Tranh ảnh về nền kinh tế trước và trong đổi mới.
- Video về công cuộc đổi mới: <https://www.youtube.com/watch?v=ySZ0Qd8s9aU>

4. Tiến trình hoạt động

- **Bước 1:** Giao nhiệm vụ, Học sinh quan sát và trả lời các câu hỏi khi xem video:
- So sánh hoạt động kinh tế, đời sống của người dân trước và trong thời kỳ đổi mới.
- Nền kinh tế nước ta trong thời kì đổi mới có những đặc điểm gì ?

Hình ảnh trước thời kì Đổi mới	Hình ảnh thời kì Đổi mới
	
<i>Cảnh xếp hàng mua lương thực</i>	<i>Việt Nam xuất khẩu gạo</i>
	
<i>Cảnh xếp hàng, chen lấn mua hàng</i>	<i>Siêu thị</i>

- **Bước 2:** HS thực hiện nhiệm vụ
- **Bước 3:** Giáo viên mời 2 học sinh lên chia sẻ/nhận xét hình ảnh
- **Bước 4:** Từ phần trả lời của học sinh, giáo viên nói qua thời kì bao cấp – một thời kì đầy gian khó của đất nước và chúng ta đã xây dựng và phát triển đất nước trong những năm gần đây như thế nào để dẫn vào bài.

VÍ DỤ 2:

BÀI 20: VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG

A. Hoạt động khởi động (3 phút)

1. Mục tiêu

- Tạo sự hứng thú, vui tươi và kích thích tính tò mò về nội dung bài học.

2. Phương pháp/kĩ thuật dạy học

- Đàm thoại gợi mở

3. Phương tiện

- Video bài hát “**Gửi em ở cuối sông Hồng**”

4. Tiến trình hoạt động

- **Bước 1:** GV hát hoặc mở đoạn video về bài hát “**Gửi em ở cuối sông Hồng**”, yêu cầu HS lắng nghe và cho biết :

1. Nhân vật Em trong lời bài hát hát đang ở đâu ?

2. Nhân vật Anh thương nhân vật

Em khi nhân vật này sắp bước vào hoạt động kinh tế nào ?

- **Bước 2:** HS thực hiện nhiệm vụ
- **Bước 3:** HS trao đổi với thầy cô kết quả làm việc
- **Bước 4:** GV dẫn dắt vào bài

Tổ tiên ta từ văn hoá Phùng Nguyên đã sớm chọn cây lúa làm nguồn sản xuất chính, đặt nền móng cho sự phát triển của ngành NN nước nhà ở vùng lưu vực sông Hồng. ĐBSH chính là cội nguồn văn minh người Lạc Việt. Kỹ thuật luyện kim và trồng lúa đã tạo nên những trang sử vẻ vang của thời đại các vua Hùng. Vậy nơi đây có những điều TN như thế nào, dân cư xã hội hiện nay ra sao, chúng ta cùng tìm hiểu trong bài học hôm nay.....

3.4.2. Khởi động tiết học bằng trò chơi

VÍ DỤ 1:

BÀI 24: VÙNG BẮC TRUNG BỘ (tiếp theo)

A. Hoạt động khởi động (3 phút)

1. Mục tiêu

- HS có thể liên hệ được kiến thức của bài mới.

2. Phương pháp/kĩ thuật dạy học

- Nhóm, trực quan, động não

3. Phương tiện

- Hình ảnh cắt rời

4. Tiến trình hoạt động

- **Bước 1:** GV chia lớp thành 3 nhóm. GV phát cho mỗi nhóm 1 bức ảnh đã được cắt rời, yêu cầu các nhóm ghép bức ảnh đã cắt rời thành 1 bức ảnh hoàn chỉnh. Sau đó trình bày suy nghĩ, cảm nhận của nhóm về bức ảnh đó.

+ Nhóm 1:

<https://news.zing.vn/ban-do-viet-nam-tren-canh-dong-lua-o-nghe-an-post649923.html>

+ Nhóm 2:

+ Nhóm 3:

- **Bước 2:** Các nhóm thực hiện nhiệm vụ.

- **Bước 3:** Hết giờ, c các nhóm hoàn thành và dán sản phẩm lên bảng. GV mở hình ảnh đối chiếu với sản phẩm của các nhóm. GV gọi các nhóm lên trình bày suy nghĩ của nhóm về bức ảnh.

- **Bước 4:** GV nhận xét, khéo léo dẫn dắt vào bài:

- *Bức ảnh của nhóm 1 là “Bản đồ Việt Nam trên cánh đồng lúa ở Nghệ An”. Sau khi lai tạo thành công 4 giống lúa thảo dược, ông Hòa ở Nghệ An đã dùng chúng để làm thành tám bản đồ Tổ quốc ngay trên vựa lúa quê hương.*

- *Hình ảnh của nhóm 2 là “nhà máy lọc hóa dầu Nghi Sơn (Thanh Hóa)”, đây là công trình trọng điểm quốc gia, là dự án lọc hóa dầu thứ hai của Việt Nam.*

- *Hình ảnh của nhóm 3 là “Làng sen quê Bác” là 1 địa điểm thu hút khách du lịch. Như vậy, dựa vào sự giới thiệu của thầy/cô về các hình ảnh trên, các em có thể đoán xem hình ảnh của các nhóm thuộc lĩnh vực nào không?*

- *Hình ảnh của nhóm 1 thuộc lĩnh vực nông nghiệp, nhóm 2 công nghiệp và nhóm 3 dịch vụ. Để tìm hiểu kĩ hơn về các ngành kinh tế của Bắc Trung bộ, các em sẽ đi tìm hiểu bài hôm nay.*

VÍ DỤ 2:

BÀI 30: SO SÁNH TÌNH HÌNH SẢN XUẤT CÂY CÔNG NGHIỆP LÂU NĂM Ở TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI BẮC BỘ VỚI TÂY NGUYÊN

A. Hoạt động khởi động (3 phút)

1. Mục tiêu

- Tạo sự hứng thú cho tiết học.
- Kiểm tra kiến thức bài cũ.

2. Phương pháp/kĩ thuật dạy học

- Sử dụng trò chơi “Nhanh như chớp”

3. Phương tiện

- 10 câu hỏi ngắn về Tây Nguyên và Trung du miền núi Bắc Bộ

4. Tiến trình hoạt động

- **Bước 1:** Phổ biến luật chơi

Thể lệ	Câu hỏi
- Trả lời nhanh trong 5s, nhanh như chớp	1/Nông sản tiêu biểu nhất khi nhắc đến tỉnh Thái Nguyên là gì? (chè)
- 2 HS ngẫu nhiên sẽ thi đấu với nhau	2/Trung du và miền núi Bắc Bộ gồm có bao nhiêu tỉnh? (15)
- Người thắng sẽ thi đấu với người tiếp theo	3/Nông sản tiêu biểu nhất của Tây Nguyên là gì? (cà phê)
- Người vượt qua nhiều đối thủ nhất sẽ đạt điểm cộng	4/Tây Nguyên có bao nhiêu tỉnh? (5)
- Trả lời ngay sau tiếng hết	5/Địa hình chính của Tây Nguyên là gì? (cao nguyên xếp tầng)
- Trả lời trước là bị thua	

- Nhắc bài sẽ không được tham gia và nhận điểm trừ	6/Kiểu khí hậu đặc trưng của TDMNBB là gì? (Nhiệt đới ẩm GM có mùa đông lạnh) 7/Loại cây nào lấy nhựa? (cao su) 8/Cao su thích nghi với kiểu khí hậu nào? (nóng.nhiệt đới) 9/Cây công nghiệp nào cay, làm gia vị, hạt nhỏ? (tiêu) 10/Cây công nghiệp nào làm gia vị mà lấy vỏ? (quế)
--	--

- **Bước 2:** GV tiến hành trò chơi, quản lí lớp đảm bảo ít ồn

- **Bước 3:** HS nhắc lại một số kiến thức trọng tâm nhanh chóng. GV yêu cầu HS kể tên các loại cây được nhắc đến trong trò chơi

- **Bước 4:** GV chuyển ý vào bài

(Lưu ý: để trò chơi thật sự hấp dẫn học sinh đòi hỏi giáo viên phải khéo léo, linh hoạt và có chút hài hước).

Một số hình ảnh nông sản

	
Hồ tiêu Chur sê	Cây cà phê chè

	
Cao su Gia Lai	Chè Thái Nguyên

VÍ DỤ 3:

BÀI 32: VÙNG ĐÔNG NAM BỘ (tiếp theo)

A. Hoạt động khởi động (3 phút)

1. Mục tiêu

- Tạo sự hứng thú, sự tò mò cho học sinh khi bước vào bài học.

2. Phương pháp/kĩ thuật dạy học

- Phương pháp/ kĩ thuật: trò chơi
- Hình thức: HS làm việc cá nhân.

3. Phương tiện

- Trò chơi: **Đuổi hình bắt chữ**

4. Tiến trình hoạt động.

- **Bước 1:** GV giới thiệu trò chơi và phổ biến luật chơi.

 • Học sinh nào giỏi tay nhanh nhất sau khi đồng hồ đếm ngược hết 10 giây sẽ giành quyền trả lời. • Giờ tay trước khi đồng hồ hết đến số 0 sẽ bị mất quyền trả lời. • Ai trình bày được những thông tin liên quan đến từ vừa tìm ra sẽ ghi được điểm.		
--	--	--

	 DẦU THÔ	 CƠ KHÍ ĐIỆN TỬ
 BIÀ SÀI GÒN	 ĐIỆN SẢN XUẤT	 SƠN HOÁ HỌC
 MAY MẠC	 XI MĂNG	

- **Bước 2:** HS thực hiện nhiệm vụ

- **Bước 3:** GV mời 2 HS lên bảng giúp GV điều khiển trò chơi:

+ 1 HS bấm máy, 1HS điều khiển trò chơi.

+ Sau khi trả lời đúng câu hỏi – HS nhận 1 phần quà (tùy theo từng giáo viên đưa ra có thể tràng pháo tay, điểm 10, lời khen, ...), giáo viên khen ngợi, tặng quà cho HS trả lời đúng.

+ Cả lớp tham gia trò chơi trong 3 phút 30 giây.

- + Trong quá trình chơi trò chơi, HS gặp khó khăn tìm đáp án GV có thể gợi ý giúp HS.
- **Bước 4:** GV nhận xét HS tham gia trò chơi. GV dẫn dắt vào bài mới : Qua trò chơi từ các hình ảnh và chữ tìm được gợi cho em điều gì về ngành công nghiệp của vùng Đông Nam Bộ?

Vậy các ngành công nghiệp trọng điểm nói trên của vùng Đông Nam Bộ chiếm tỉ trọng như thế nào so với cả nước, và phát triển dựa trên những thế mạnh nào? Cô và cả lớp cùng tìm hiểu bài học .

3.4.3. Khởi động bằng các bài tập, câu hỏi tình huống, bài ca dao, tục ngữ

VÍ DỤ 1:

BÀI 23: VÙNG BẮC TRUNG BỘ

A. Hoạt động khởi động (3 phút)

1. Mục tiêu

- HS có thể liên hệ được kiến thức của bài mới.

2. Phương pháp/kĩ thuật dạy học

- Động não

3. Phương tiện

- Bài ca dao

4. Tiến trình hoạt động

- **Bước 1:** GV đọc bài ca dao: “Đường vô xứ Nghệ quanh quanh

Non xanh nước biếc như tranh hoạ đồ

Ai vô xứ Nghệ thì vô...”

- + Địa danh nào được nhắc đến trong bài thơ?
- + Những hình ảnh nào hiện ra trong bài thơ?
- + Em biết gì về Huế?

- **Bước 2:** HS thực hiện nhiệm vụ

- **Bước 3:** HS trao đổi với thầy cô kết quả làm việc.

- **Bước 4:** GV nhận xét, bổ sung và vào bài mới: Nghệ An là một tỉnh thuộc vùng Bắc Trung Bộ. Trong bài ca dao, từ những hình ảnh hiện lên, ta cũng phần nào hiểu được

đặc điểm địa hình của vùng Bắc Trung Bộ với núi non hùng vĩ, hình ảnh của sông, của biển rất đẹp, rất nên thơ. Vậy để tìm hiểu rõ hơn về Bắc Trung Bộ, chúng ta sẽ đi vào bài học hôm nay.

VÍ DỤ 2:

BÀI 28: VÙNG TÂY NGUYÊN

A. Hoạt động khởi động (3 phút)

1. Mục tiêu:

- Liệt kê một số tên địa danh
- Mô tả một số thế mạnh của vùng
- Phát triển ngôn ngữ, lí giải

2. Phương pháp/ kỹ thuật dạy học:

- Phương pháp: Đóng vai, sân khấu hóa
- Hình thức: Cá nhân/ cả lớp.

3. Phương tiện: Không

4. Tiến trình hoạt động:

- **Bước 1:** GV và HS cùng đóng 1 tiểu phẩm ngắn hoặc 1 nhóm HS được giao tiến hành vở kịch. Yêu cầu HS sau khi quan sát và lắng nghe vở kịch hãy:

- + Địa danh nào được nhắc đến trong vở kịch?
 - + Địa danh đó thuộc tỉnh nào?
 - + Những nông sản nào được đề cập đến
 - + Những địa danh nào khác được liệt kê trong vở kịch?
- >>> HS cần ghi chép thông tin đầy đủ trong vở/giấy note
- **Bước 2:** Tiểu phẩm diễn ra

TIỂU PHẨM

Bố: Cuối tháng này, nghỉ lễ cả nhà mình có dự kiến đi đâu xa chút không?

Mẹ: Em thích đi chỗ nào mát mẻ ấy anh.

Con trai: Hay đi Bà Nà đi bố ơi, con thích đi đến đó

Mẹ: Mẹ nghĩ là không nên, nhà mình mới đi cách đây không lâu. Mẹ nghĩ đi nghỉ mát lần này, cả nhà cả nhà mình nên đi Đà Lạt.

Bố: Được đấy, bố sẽ đưa cả nhà đi thăm thác Voi, đồi chè Cầu Đất, núi Langbiang và vườn quốc gia Bi-Doup, Núi Bà.

Con: Hấp dẫn quá bố ơi! Con thích đi hái dâu và leo núi.

Mẹ: Tuyệt vời, còn mẹ sẽ đi uống cà phê, ăn vặt và đi dạo quanh hồ với bố.

Bố: Nhất trí với hai mẹ con. Nhớ là mang theo áo ấm, khăn quàng và tất tay nhé vì mùa này Đà Lạt lạnh lắm...

- **Bước 3:** HS nêu đáp án thông tin/GV gọi ngẫu nhiên

- **Bước 4:** GV kết luận và nêu ra vấn đề để dẫn dắt HS giải quyết các nhiệm vụ trong bài học.

4. Kết quả

Tổ chức thành các hoạt động, đa dạng về hình thức tổ chức; thu hút được sự chú ý và tham gia của học sinh; thông qua việc các em được tham gia trực tiếp vào hoạt động, được học tập tích cực và kích thích sự sáng tạo bằng các tình huống “có vấn đề” giúp các em chú ý hơn vào bài học, học tập một cách chủ động và tích cực hơn trong tiết học.

Sau quá trình thực nghiệm việc đa dạng các hình thức tổ chức khởi động tiết học tạo hứng thú cho học sinh trong chương trình Địa lí 9 đã thu được những kết quả cụ thể như sau:

Lớp	Sĩ số	Giỏi	Khá	Trung bình	Yếu

5. Rút ra bài học kinh nghiệm.

Qua thực tiễn dạy học, có thể thấy rằng hoạt động khởi động có vai trò quan trọng trong giờ dạy học. Nhưng để hoạt động này có ý nghĩa thì giáo viên cần linh hoạt, nhạy bén trong cách tổ chức và thực hiện. Việc đa dạng hóa hoạt động khởi động là cần thiết để tạo nên sự hứng khởi trong tâm lí học sinh. Tuy nhiên, cũng không vì thế mà quá chú trọng, dành nhiều thời gian cho nó để biến giờ học thành giờ chơi vô vị.

Vì vậy, để hoạt động khởi động thực sự hiệu quả và thu hút học sinh, tôi đã rút ra một số kinh nghiệm như sau:

- Để tiết học mang lại hiệu quả cao, phát huy tính tích cực và sáng tạo của học sinh, giúp các em chủ động lĩnh hội kiến thức thì việc đổi mới phương pháp của người giáo viên đứng lớp có vai trò quan trọng hàng đầu.
- Mỗi giáo viên trong quá trình giảng dạy cần tự học hỏi, tự tìm tòi và sáng tạo để đa dạng hóa các hình thức tổ chức học tập cho học sinh.
- Một tiết học có thực sự tích cực và thu hút sự quan tâm chú ý của học sinh hay không thì phải bắt đầu ngay từ hoạt động đầu tiên: Hoạt động Khởi động. Nếu ngay từ Khởi động mà không thu hút được sự quan tâm và không phát huy được tính tích cực của học sinh thì ở các hoạt động sau sẽ rất khó để đưa các em vào guồng của một tiết học phát huy tính tích cực của học sinh.
- Quá trình đổi mới phương pháp dạy học cần có sự hỗ trợ nhiều của các phương tiện học tập trực quan, với điều kiện cơ sở vật chất của trường THPT Thăng Long tương đối đầy đủ đáp ứng cho việc đổi mới các tiết học. Do đó GVBM cần bồi dưỡng khả năng sử dụng công nghệ thông tin, sử dụng các thiết bị dạy học mới để tiết học có hiệu quả tốt nhất.

III. PHẦN KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Kết luận

Đổi mới phương pháp dạy học nhằm góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục về kiến thức – kỹ năng và hình thành những năng lực cần thiết cho học sinh trong thời đại mới; để thực hiện được điều đó thì vai trò của người giáo viên cần tiên phong đi đầu trong công tác đổi mới. Việc đổi mới không phải bắt đầu từ hoạt động học mà cần bắt đầu từ hoạt động dạy của người thầy. Hoạt động dạy- học lúc này chuyển từ việc lấy giáo viên hay học sinh làm trung tâm sang lấy hoạt động học của học sinh làm trung tâm; tất cả các hoạt động tiến hành trong tiết học đều hướng tới mục tiêu là hoạt động học của học sinh, thông qua hoạt động học để học sinh tích cực và chủ động tiếp thu kiến thức – kỹ năng và hình thành năng lực. Để định hướng và tạo đà cho các hoạt động học tập, hình thành kiến thức trong mỗi tiết học thì việc khởi động là cần thiết, do đó đổi mới cần tiến hành trước tiên từ hoạt động khởi động. Qua quá trình nghiên cứu, tìm hiểu và vận dụng các giải pháp đổi mới nhằm phát huy tính tích cực của học sinh trong các tiết học, tôi nhận thấy việc đổi mới hoạt động dạy học là cần thiết. trong đó hoạt động khởi động cần được quan tâm đầu tư đổi mới đúng mức để tiết học sôi nổi, hứng thú và tạo tâm lý tích cực cho học sinh ngay từ đầu mỗi tiết học. thành các kỹ năng sống tích cực cho học sinh.

2. Kiến nghị

Để nâng cao hơn nữa chất lượng giảng dạy, tôi kính mong các cấp lãnh đạo có những đánh giá và quan tâm hơn nữa đến bộ môn Địa lí, cung cấp thêm những tư liệu, thiết bị dạy học hiện đại, tổ chức các lớp tập huấn, trao đổi và học tập về phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực cho giáo viên.

Xin chân thành cảm ơn!

Rất mong nhận được ý kiến nhận xét đóng góp của cấp trên và đồng nghiệp.

.....Ngày 30 tháng 5 năm 2020

NGƯỜI VIẾT

\

IV.TÀI LIỆU THAM KHẢO – PHỤ LỤC

1. Nguyễn Dược, Nguyễn Trọng Phúc, 2004. *Lý luận dạy học Địa lí*, NXB ĐHSP Hà Nội.
2. Đặng Văn Đức, Nguyễn Thu Hằng, 2003. *Phương pháp dạy học địa lí theo hướng tích cực*, NXB ĐHSP Hà Nội.
3. Nguyễn Thị Hồng (Tổng chủ biên), 2019. Phát triển năng lực trong môn Địa lí lớp 9.
4. Nguyễn Dược(Tổng chủ biên, 2010). *Sách giáo viên Địa lí lớp 9*, NXB Giáo dục Việt Nam.
5. Nguyễn Dược (Tổng chủ biên, 2009), *Địa lí lớp 9*, NXB Giáo dục Việt Nam.
6. Nguyễn Minh Tuệ, Lê Thông (đồng chủ biên), *Dạy học phát triển năng lực môn Địa lí Trung học cơ sở*, NXB ĐHSP.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]